

BACCALAURÉAT GÉNÉRAL

ÉPREUVE D'ENSEIGNEMENT DE SPÉCIALITÉ

SESSION 2023

LANGUES, LITTÉRATURES ET CULTURES ÉTRANGÈRES ET RÉGIONALES

CATALAN

Mardi 21 mars

Durée de l'épreuve : **3 heures 30**

*L'usage du dictionnaire unilingue non encyclopédique est autorisé.
La calculatrice n'est pas autorisée.*

Dès que ce sujet vous est remis, assurez-vous qu'il est complet.
Ce sujet comporte 9 pages numérotées de 1/9 à 9/9.

**Le candidat traite au choix le sujet 1 ou le sujet 2.
Il précisera sur la copie le numéro du sujet choisi.**

Répartition des points

Synthèse	16 points
Traduction ou transposition	4 points

Thématique : « Débats, conflits, défis »

1re partie : synthèse en langue catalane (16 points)

Vous élaborerez, en catalan, une synthèse du dossier documentaire ci-après, en 500 mots environ.

Vous pouvez organiser votre propos comme vous le souhaitez ou vous appuyer sur les trois temps suggérés ci-dessous.

En quina mesura aquest dossier il·lustra la preocupació pel medi ambient?

Fent referència al corpus de documents, mostreu com la qüestió del medi ambient suscita posicionaments antagònics.

A partir d'aquests documents i dels vostres coneixements, penseu que la qüestió mediambiental genera contradiccions personals?

2e partie : traduction en français (4 points)

L'empresa assegura que els filtres moderns que utilitzaran barraran el pas a les partícules contaminants. L'oposició al projecte, però, discrepa d'aquesta afirmació i alerta que les partícules ultrafines sí que arribaran a l'exterior i afectaran tant persones com animals i medi ambient. Les conseqüències, diuen, augmentaran el risc de patir diferents tipus de càncer. Podran provocar malalties com infarts, diabetis, bronquitis crònica i alteracions fetals. Es remeten a estudis científics.

Massiva oposició a una incineradora al Berguedà

En una setmana, el projecte que pretén instal·lar una planta incineradora a l'antiga central tèrmica de Cercs, al Berguedà, ha passat del silenci més inquietant a despertar un moviment d'oposició que no para de créixer a la comarca. L'alcalde d'aquest petit poble berguedà –poc més de mil habitants– ha intentat apagar l'incendi inicial amb una xerrada
5 informativa aquest dijous al vespre en què no ha convençut els veïns. Al càrrec des del 2015, ha defensat que “em sembla que és una bona iniciativa” i per això ha acompanyat els promotors del projecte a diverses reunions amb els antics propietaris de la central. A l'altra banda del ring –perquè la reunió ha estat un anar i tornar de cops– veïns i membres de la
10 Plataforma Anti-Incineradora l'han acusat d'amagar informació, de mentir, de contradir-se i de no consultar-los. També li han demanat que dimiteixi.

Avui, el projecte Ecoenergy –una trampa semàntica segons els opositors al projecte– ofereix més preguntes que respostes. Moltes més. La idea inicial és transformar l'antiga central tèrmica, en desús des de l'any 2011. Han previst una “planta de revalorització de residus que promourà l'economia circular per tal de generar energia renovable”. “No caurem
15 en la trampa del llenguatge”, assegura una de les portaveus de la Plataforma. “Es tractarà d'una planta on es cremaran deixalles industrials que tindrà unes conseqüències catastròfiques per a la nostra salut, per al medi ambient i per a l'economia de la comarca”. Què és, però, el que mou l'ajuntament de Cercs a acceptar una proposta que genera un
20 rebuig social tan significatiu? D'entrada, fins i tot l'alcalde explica que li sembla “una bona iniciativa per portar indústria a la comarca” i valora també que “generarà seixanta llocs de treball”, segons dades de l'empresa promotora. [...]

Darrere de la iniciativa, hi ha una empresa manresana que, després de comprar les instal·lacions de la central tèrmica, invertirà 130 milions d'euros per tirar endavant la planta incineradora. Preveuen cremar anualment 332.000 tones de combustible. Això generarà un
25 10% més de CO₂ del que estan produint avui en dia tots els vehicles a Catalunya. L'empresa assegura que els filtres moderns que utilitzaran barraran el pas a les partícules contaminants. L'oposició al projecte, però, discrepa d'aquesta afirmació i alerta que les partícules ultrafines sí que arribaran a l'exterior i afectaran tant persones com animals i medi ambient. Les conseqüències, diuen, augmentaran el risc de patir diferents tipus de càncer.
30 Podran provocar malalties com infarts, diabetis, bronquitis crònica i alteracions fetals. Es remetent a estudis científics i al manifest de protesta contra les incineradores signat per més de 130.000 metges a Europa. A banda, l'afectació de la planta incineradora arribarà també, segons preveuen, als animals de pastura, als cultius, als boscos, als bolets, als rius i als aqüífers i a l'embassament¹ de la Baells, la qual cosa afectarà ramaders, agricultors,
35 restauradors, botiguers i negocis de turisme rural. En resum, més pors que il·lusions.

Rafel J. Serarols, *La Directa*, diari digital, 11 d'octubre de 2019

¹ Embassament: pantà, llac artificial.

DOCUMENT 2

Plany al mar

5	Bressol de vida, camins de somnis, pont de cultures ai, qui ho diria... ha estat el mar.	25	On són els savis i els poderosos que s'anomenen ai, qui ho diria! conservadors?
	Mireu-lo fet una claveguera ¹ . Mireu-lo anar i venir sense parar		Mireu-lo fet una claveguera, ferit de mort.
10	Sembla mentida que en el seu ventre es fes la vida. ai, qui ho diria... sense rubor! ²	30	Quanta abundància, quanta bellesa, quanta energia, qui ho diria! feta malbé!
	Mireu-lo fet una claveguera, ferit de mort.		Per ignorància, per imprudència, per inconsciència i per mala llet ³
15	De la manera que el desvalisen i l'enverinen, ai, qui ho diria...! que ens dona el pa!	35	Jo que volia Que m'enterressin entre la platja ai, qui ho diria! i el firmament!
20	Mireu-lo fet una claveguera. Mireu-lo anar i venir sense parar.	40	I serem nosaltres ai, qui ho diria! els qui t'enterrem.

**Joan Manuel Serrat,
Fa 20 anys que tinc 20 anys, 1984**

¹ Claveguera: conducte de les aigües brutes.

² Rubor: vermellor que apareix a les galtes per un sentiment de vergonya.

³ Tenir mala llet: tenir mala intenció.

Menys avions, més vida

Mural contra l'ampliació de l'aeroport de Barcelona.

Mural de Roc Blackblock, Barcelona, 2021

Thématique : « Imaginaires »

Première partie : synthèse en langue catalane (16 points)

Vous élaborerez, en catalan, une synthèse du dossier documentaire ci-après, en 500 mots environ.

Vous pouvez organiser votre propos comme vous le souhaitez ou vous appuyer sur les trois temps suggérés ci-dessous.

- En quina mesura aquest dossier il·lustra punts comuns entre les diferents celebracions que hi són evocades?

- Mostreu com aquestes celebracions encara són actuals.

- A partir d'aquests documents i de la vostra experiència, expliqueu de quina manera les tradicions es podran mantenir.

Deuxième partie : traduction en français (4 points)

...jo estava cregut que els pobles germànics celebraven també, com nosaltres, amb una orgia de foc, la festa immemorial del retorn de la llum i la calor solar. Però vaig seguir la vora del llac fins a la Bürkliplatz, i finalment vaig endinsar-me pels carrerons i les placetes de la vila vella, sense veure absolutament res del que anava cercant. Com que havia plogut, i de valent, durant el dia, els carrers, encara molls, es veien més deserts que de costum, sense altra il·luminació que la dels fanals elèctrics.

Una nit de Sant Joan sense misteri

L'escriptor català Agustí Calvet, àlies Gaziell, recorda un viatge a la Suïssa germanòfona a final del mes de juny quan s'escau la festa de Sant Joan.

Anit, havent sopat, vaig voler sortir a veure els focs de Sant Joan: n'era la vetlla. No sé per què —probablement a través dels *Mestres Cantaires*, de Wagner, i dels seus joiosos fragments del *Johannistag*¹— jo estava cregut que els pobles germànics celebraven també, com nosaltres, amb una orgia de foc, la festa immemorial del retorn de la llum i la calor solar. Però vaig seguir la vora del llac fins a la Bürkliplatz, i finalment vaig endinsar-me pels carrerons i les placetes de la vila vella, sense veure absolutament res del que anava cercant. Com que havia plogut, i de valent, durant el dia, els carrers, encara molls, es veien més deserts que de costum, sense altra il·luminació que la dels fanals elèctrics. Vaig tornar-me'n, tot escorregut i estranyat, a l'hotel.

Aquest matí he sabut que aquí no hi ha vetlla de Sant Joan a l'estil de casa nostra. La nit passada i el dia d'avui són vulgars i feiners, com tots els dies grisos i les nits de repòs. La gent d'aquesta terra no celebra l'arribada de l'estiu, sinó la vinguda de la primavera. La seva gran festa anual, la tingueren ja fa dos mesos, a darrers d'abril. És la *Sechseläuten*, amb una llarga desfilada dels antics gremis² i de les associacions de joventut. El detall curiós d'aquesta festa és que ve coronada amb una gran foguera, per l'estil de les nostres de la vetlla de Sant Joan. Però aquí serveix per a rostir-hi el *Böögg*, l'home de neu, un gran ninot vestit de blanc, amb un casquet rodó, de roba negra, posat sobre el clatell, unes botes d'anar per la intempèrie i una llarga escombra entre els braços, com presentant armes, amb l'escombrador cap amunt.

Aquesta foguera, molt alta i feta de tota mena de llenya, acostumen a plantar-la a l'ampla esplanada que hi ha vora el riu, entre la Plaça Bellevue i l'*Stadttheater*³. Les colles de cavallers pertanyents a les diverses corporacions o gremis, amb els seus llampants vestits renaixentistes, fan com un *carrousel* al voltant de la pira, mentre hi calen foc. Com que el ninot és a deu o dotze metres d'alçada, dalt d'una mena de pal de paller, que fa d'eix a la pila de llenya, les flames triguen una estoneta a abastar-lo. Mentrestant, els cavallers roden entorn, les associacions de joventut (també uniformades i a una prudent distància) canten i criden alegrement, i la gentada, el poble que emplena els voltants, bada i espera fins que el foc arriba al ninot. I el *Böögg*, farcit de trons, piules i altres explosius, rebenta enmig de la general gatzara⁴. La festa es fa en ple dia i amb ella els zuriquesos⁵ celebren la mort de l'hivern.

Gaziell, Seny, treball i llibertat, 1970

¹ Dia de Sant Joan en alemany.

² Gremi: reunió de persones del mateix ofici.

³ Teatre municipal de Zuric.

⁴ Gatzara: manifestació col·lectiva d'alegria.

⁵ Zuriquesos: habitants de Zuric.

DOCUMENT 2

Festa de Sant Roc

Vilagrassa¹ celebra la festa votiva de Sant Roc, així com altres moltes poblacions de Catalunya. La iconografia presenta Sant Roc abillat amb indumentària de pelegrí, mostrant les cames nues i plenes de nafres i, al costat del Sant, figura un gos amb un pa a la boca; Sant Roc, despullat de tots els béns de la terra, es vestí de pelegrí. Partí de Montpeller, d'on era hereu i senyor, va anar a Roma i en entrar en terres d'Itàlia trobà moltes viles i ciutats atüides per la pesta. A l'hospital de Plasència², només fent el senyal de la creu, guarí tots els malalts que hi havia. Ell, emperò, va restar atacat de la malura a la cuixa i per a no infectar els altres es refugià en una cova. Déu va fer que un gos cada dia li portés un pa per al sosteniment corporal. Per això, arreu dels pobles és tingut per especial advocat contra la pesta.

- 10 Vilagrassa celebra durant la diada de Sant Roc un Aplec a la capella de la Mare de Déu del Roser, que culmina amb la tradicional cursa Cossos de Sant Roc, amb un recorregut pel nucli urbà de la localitat. Es tracta d'una activitat lúdica que atrau competidors de poblacions veïnes i en què els premis són pollastres de corral per als guanyadors de les diverses categories.

Festes de Catalunya, Associació de Mitjans d'Informació i Comunicació, Barcelona, 2022

¹ Vila de la comarca de l'Urgell, a prop de Lleida.

² Plasència, actualment, és una ciutat espanyola a la província de Càceres, Extremadura.

La processó de la Sanch a Perpinyà

La processó de la Sanch va ser creada l'any 1416; representa escenes del caminament del Crist cap a la creu. Al llarg dels anys, aquesta celebració es va perpetuar fins a la seva prohibició al segle XVIII. Recuperada plenament l'any 1950, ha esdevingut l'atracció turística més significativa de la primavera a Perpinyà.

Foto T. V.-G., Perpinyà, 2022

Processó de la Sanch, del divendres Sant, el 15 d'abril del 2022, al seu pas per la plaça del Puig, al barri de Sant Jaume de Perpinyà.